

POHOD „ZEBRNJAK 2012.“

Ristovac, 27. oktobra 2012. godine. Na okupu su planinari iz raznih krajeva Srbije. Kraj spomenika smo poginulima u ratovima od 1912. do 1918. godine. Vesna Đorić profesor istorije iz Vranja upoznaје nas sa žrtvama meštana u balkanskim i prvom svetskom ratu. Generalni sekretar Planinarskog saveza Srbije Branislav Božović otvara Planinarski pohod „Zebrnjak 2012.“

Pokret je u 8 časova i 30 minuta. Ispraćena od potomaka srpskih ratnika kolona od blizu 150 planinara iz 27 planinarskih društava kreće na pohod. Organizator je Planinarski klub „Železničar 2006.“ Vranje sa Planinarskim savezom Srbije i gradom Vranje. Cilj je Zebrnjak, usred kumanovske ravnice, gde se odigrala čuvena Kumanovska bitka. Prvog dana pred nama je 25 kilometara hoda.

Oktobra 1912. godine Srpska Prva armija pod komandom regenta Aleksandra Karađorđevića nadirala je ka Kumanovskom polju preko vranjskog kraja. Krenula je u konačni obračun sa moćnom turskom vojskom i ka vratima slobode. Planinarskim pohodom sledimo stope srpskih ratnika, junaka. Da pokažemo da nismo zaboravili njihova dela i žrtve. Idemo stazom koju su minulih meseci trasirali vranjski planinari. Prolazimo kraj arheološkog lokaliteta Kale Krševica iz 3. veka pre naše ere. Posle osveženja kod našeg domaćina i prijatelja planinara Čede Krstića, sledi uspon kroz borovu šumu. Dalje vodi kolski put prema selu Jastrebac i planini Rujan.

Vreme za ovo doba godine idealno. Vidikovci jasni na okolna brda i doline, četinarske i listopadne šume. I na udaljena sela. Izbijamo na greben i uživamo u jesenjim pejzažima i bojama. Godišnje doba u kome priroda, poput nenadmašnog umetnika, pokazuje svoju moć stvaralaštva. Nismo tako daleko od asfalta koji vodi od Ristovca ka Kleniku, ipak na našem putu retke su kuće i znakovi života. Prosto da poželite da sretnete meštane ili čujete lavež pasa. Nismo ni do pola puta do našeg cilja. Već oko podneva sustižu nas kiša i vetar, onda i magla.

Na žalost, ostvaruje se prognoza. Planinari smo i ništa nas ne sme iznenaditi. I navikli smo na nagle vremenske promene. Vojska Srbije i 4. brigada generala Simovića je vazda uzdanica planinara. Nađe se tamo gde je najteže i najpotrebnije. U borovoj šumi prija topao čaj sa medom. Nevreme sve jače.

U ataru smo sela Lukarce. Palim borcima u balkanskim ratovima za oslobođenje od Turaka od 1912. do 1918. godine SUBNOR Bujanovca je podigao spomen obeležje. Prilika da o ovom mestu i događaju saznamo od profesora istorije Slobodana Stamenovića i predsednika Udruženja potomaka ratnika oslobodilačkih ratova Srbije do 1918. Vranje Sime Arsića. Prolazimo u podnožje planine Rujan koja je na 930 metara nadmorske visine. Odatle počinje spust preko sela Sebrat do Pretine. Tamo nas čekaju topao vojnički pasulj i preko potrebne kalorije za narednu deonicu. Pohod tragom srpskih ratnika vodi preko Staračke kule i sela Starac ka manastiru Sveti Prohor Pčinjski. Uz blagoslov njegovog preosveštenstva vladike vranjskog Pahomija u ovoj svetinji dočekaćemo jutro. A pre toga uz dobrodošlicu od arhiđakona Justina čuti zanimljive priče o događajima pre Kumanovske bitke.

Sa kišom kao iz kabla i grmljavinom, zora 28. oktobra nije mnogo obećavala. Kao što je i planirano, autobusima stigismo do Starog Nagoričana u Makedoniji. Odatle ćemo preko kumanovske ravnice do brda Zebrnjak, koje se već nazire. Ravno pre sto godina Kumanovsko polje bilo je poprište velike bitke. Bitke koja je ušla u anale srpske istorije, ali i vojne doktrine sveta. Srpska vojska je porazila tursku i posle skoro 5 vekova otvorila kapiju slobode narodima Balkana. Brdo Zebrnjak i spomenik junacima kraljeve vojske bili su i ostali simbol otpora Otomanskoj imperiji i slobode pravoslavaca na ovim prostorima. Posle par kilometara evo nas u podnožju Zebrnjaka. Sve je spremno za obeležavanje jubilarne stote godišnjice velike Kumanovske bitke. Zvaničnici Srbije i Makedonije, ali i daleke Crne Gore i Republike Srpske, ljudi iz svih krajeva dve sada susedne zemlje. Sa njima mi planinari učestvujemo u događaju, koji će biti upisan u istoriju. Ostvarili smo cilj našeg pohoda. Pre nego što planinari krenuše svojim kućama zajedno se pokloniše Crkvi Svetog Đorđa u Starom Nagoričanu. Uvek se rado vraćamo zadužbini svetog srpskog kralja Milutina, u čijoj je blizini isposnica Svetog Prohora Pčinjskog. I ovde su se pisale stranice srpske srednjovekovne istorije i države. Za rastanak prijao je čaj naše braće iz jedine srpske opštine u Republici Makedoniji, iz Starog Nagoričana, koja je pomogla ovaj pohod.

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=mlp7wnlMyIU